

Til

Sundhedsstyrelsen

Tandlægeforeningen
 Amaliegade 17
 1256 København K
 MBO
 Høring 015 2024
 Dato: 12-4-2024

Vedr.: Høring i forbindelse med dimensionering af tandfaglige uddannelser

Tandlægeforeningen takker Sundhedsstyrelsen for at blive inddraget i høringen om dimensionering af tandfaglige uddannelser.

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel - tandlæger

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter tandlæger?

Tandlægeforeningen oplever en stor diskrepans mellem udbuddet og efterspørgslen på tandlæger. Manglen på tandlæger er allerede massiv, og manglen forventes at blive større frem til 2045 jf. bilag B i høringsmaterialet.

Manglen på tandlæger kan dokumenteres gennem den lave ledighedsprocent, jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1 – ledighedsprocent blandt akademikere (Akademikernes ledighedsstatistik 2023):

Ingeniører	1,5
Magistre	5,0
DJØF'ere	2,6
Tandlæger	1,1

Endvidere har såvel offentlige som private klinikker udfordringer i forhold til rekruttering af arbejdskraft. Dette understøttes af Tandlægeforeningens undersøger.

En undersøgelse i den kommunale tandpleje, som Tandlægeforeningen lavede i 2022, viste, at 42 % af kommunerne oplevede, at det var svært at rekruttere tandlæger.

Tandlægeforeningens undersøgelse fra 2022 blandt klinikejere i privat praksis angiver at for en tredjedel af landets private klinikker er "mangel på arbejdskraft" den faktor, som begrænser klinikkerne mest i forhold til at dække det aktuelle behandlingsbehov blandt området patienter.

Derudover viser undersøgelsen, at der blandt klinikejere i privat praksis er ca. 30%, der angiver, at de har måtte hæve ventetiden for patienterne, mens godt 15 % helt har lukket for tilgang af nye patienter.

Undersøgelsen viser også, at der var en forgæves rekrutteringsrate på 43%, således at op mod halvdelen af alle opslåede stillinger ikke kunne besættes.

Selvom manglen på arbejdskraft er stor i hele landet, er det særligt i Region Nordjylland og Region Syddanmark, hvor næsten 50 % af klinikejerne angiver, at de har mangel på arbejdskraft.

Derudover skal der også tages højde for, at der er nogen store årgange tandlæger, der står overfor pensionering i de kommende år. Dette skal også ses i lyset af, at der kommer et væsentligt større antal ældre med stort behandlingsbehov i de samme årgange.

Spørgsmål 2: Er der særlige kommunale og/eller regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter tandlæger, som de kommende anbefalinger skal tage højde for?

Som ovenfor anført, er manglen på tandlæger tydelig i det kommunale og regionale regi, og den vil blot stige de kommende år.

Den kommunale tandpleje er udvidet til i dag at omfatte unge mennesker fra 18–21-årige, og ikke som tidligere alene unge op til 18 år. Dette medfører et øget behov for tandlæger i den kommunale tandpleje.

Samtidig vil omsorgstandpleje, der er et tilbud til ældre, som pga. sygdom eller handicap ikke har mulighed for at komme til tandlægen, have behov for flere tandlæger end i dag. Dette skyldes det voksende antal ældre borgere med egne tænder, og deraf følgende større behandlingsbehov.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter tandlæger de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 1 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

Tandlægeforeningen vurderer, at efterspørgslen på tandlæger stiger mere end forventet de kommende år. Dette skyldes det voksende antal ældre borgere med egne tænder, og deraf følgende større behandlingsbehov. Derudover ser vi også flere patienter med kroniske sygdomme, hvilket stiller større krav til behandlingerne på grund af kompleksiteten.

Desværre er der ikke taget højde for de to forhold i Sundhedsstyrelsens Prognoserapport. I stedet antages det, at en patient har samme efterspørgsel uanset alder, og derfor vurderes den anslåede mangel på tandlæger at være desto større.

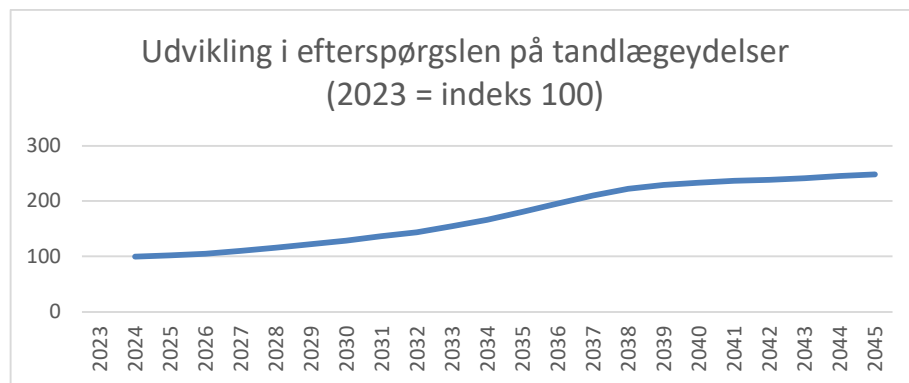
Tabel 2 nedenfor viser antallet af tilskudsydelse, som patienter i gennemsnit modtager fordelt på alder, hvor det ses, at antallet af tilskudsydelse stiger med alderen.

Tabel 2 - Antal årlige ydelser pr. patient opdelt på alder:

15-29 år	5,0
30-44 år	6,1
45-59 år	7,0
60-74 år	8,2
75-89 år	8,4
90-109 år	7,4

Figur 1 nedenfor viser en fremskrivning af udviklingen i efterspørgslen på tandlægeydelser. Her er der taget højde for, at patienter i forskellige aldersgrupper har forskellige tandplejebehov. Figuren er lavet på baggrund af Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning opdelt på alder. Det ses, at efterspørgslen på tandlægeydelser stiger med 250 % i perioden 2023 til 2045.

Figur 1 – Udvikling i efterspørgslen på tandlægeydelser:

Kilde: Tandlægeforenings strategisk analyse beregninger på baggrund af ydelsesdata fra Danske Regioner og DST FRDK123.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for tandlæger i fremtiden?

Nedenfor er beskrevet faktorer, som vil afstedkomme et øget behov for uddannelse af flere tandlæger:

1. Det stigende antal ældre, der beholder egne tænder.
2. Øget levetid for kronisk syge med komplekse mediciner, som bl.a. kan give nedsat spyttsekretion, der kan resultere i massive cariesangreb.
3. Øget levetid for mennesker med følgevirkninger efter sygdomsbehandlinger.
4. Øget krav til antal uddannede speciallæger, der skal rekrutteres fra antal uddannede tandlæger.

Spørgsmål 5: Uddannelses- og Forskningsministeriet vurderer, at der fremadrettet vil blive uddannet omkring 154 tandlæger årligt, jf. Bilag 1 i Tandplejeprognose 2023- 2045. Hvor mange tandlæger anbefaler I bør uddannes fremadrettet årligt? Og med hvilken begrundelse.

For at undgå fremtidig tandlægemangel bør der fremover optages minimum 200 studerende pr. årgang, dvs. minimum samme antal, som blev optaget i 2023.

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel - specialtandlæger i ortodonti

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i ortodonti?

Der er stor mangel på specialtandlæger i ortodonti, og den beskedne stigning i antallet af specialtandlæger i ortodonti frem mod 2029 vurderes ikke tilnærmelsesvis at dække behovet, jf. bilag B.

Tandlægeforeningen har gennemført en undersøgelse blandt landets private klinikker, og den viser, at alle forgæves har forsøgt at rekruttere specialtandlæger.

Derudover er ventelisterne til tandregulering steget i alle landets kommuner. Og der er kommuner, der ikke lever op til visitation af børnene samt rettidig behandling.

Spørgsmål 2: Er der særlige kommunale og/eller regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i ortodonti, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

Vi vurderer, at efterspørgslen af specialtandlæger i ortodonti på voksenpatienter er i vækst, dette på baggrund af såvel faglig viden om betydning af bidfunktionelle forhold sammenholdt med den øvrige orale sundhed som en øget efterspørgsel på æstetisk tandpleje.

Det øgede behandlingsbehov gør det meget vanskeligt at rekruttere i den offentlige/regionale sektor.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter specialtandlæger i ortodonti de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 2 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

Tandlægeforeningen vurderer, at efterspørgslen på specialtandlæger i ortodonti vokser mere end forventet de kommende år.

Baggrunden er en øget faglig forståelse af, at etablering af korrekte bidfunktionelle forhold ved ortodontisk behandling har betydning for den enkelte patient samt patienternes ønske om æstetisk tandpleje.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for specialtandlæger i ortodonti? Spørgsmål vedrørende dimensionering - specialtandlæger i ortodonti

Følgende faktorer kommer til at kræve et øget behov for flere uddannede specialtandlæger i ortodonti:

1. Et øget fagligt fokus på betydningen af korrekte bidfunktionelle forhold sammenholdt med et øget krav fra patienter om at bevare tænder hele livet.
2. En øget efterspørgsel på æstetisk tandpleje.

Spørgsmål 5: Uddannelseskapaleten er i Sundhedsstyrelsens Dimensioneringsplan 2020- 2024 fastsat til følgende antal uddannelsesforløb per år: Uddannelsessted 2020 2021 2022 2023 2024 Københavns Universitet 4 4 4 5 4 Aarhus Universitet 3 3 4 3 4 I alt 7 7 8 8 8

Hvilken uddannelseskapaletet anbefaler I for perioden 2025-2029, og med hvilken begrundelse?

Det vurderes, at der skal uddannes i alt mindst 8 yderligere for at undgå fremtidig tandlægemangel.

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel - specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi?

Tandlægeforeningen vurderer, at der er balance mellem udbud og efterspørgsel, men foreningen forventer, at der vil komme en øget efterspørgsel på specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi.

Der ses allerede nu en ubalance i det regionale system, hvor flere afdelinger har svært ved at rekruttere og har derfor ansat specialtandlæger fra de nordiske lande.

Vi ser bl.a. flere patienter i antiresorptiv behandling, som kan kræve behandling af en specialtandlæge.

Spørgsmål 2: Er der særlige regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

Det voksende antal patienter, der er medicinsk kompromitteret - fx patienter, der behandles med højdosis antiresorptiv medicin, kræver odontologisk behandling på specialistniveau. Det giver et markant behov for specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi både i privat og offentligt regi.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi i de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 3 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

Idet der ses flere patienter i antiresorptiv behandling, som kan kræve behandling af en specialtandlæge, forventer vi et øget behov for specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi?

Det voksende antal patienter, der er medicinsk kompromitteret – fx patienter, der behandles med højdosis antiresorptiv medicin, kræver odontologisk behandling på specialistniveau. Det giver et markant behov for specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi både i privat og offentligt regi.

Spørgsmål 5: Uddannelseskapaciteten er i Sundhedsstyrelsens Dimensioneringsplan 2020- 2024 fastsat til følgende antal uddannelsesforløb per år: Uddannelsessted 2020 2021 2022 2023 2024 Sjællands Universitetshospital, Tand-, - mund og kæbekirurgisk afsnit 1 1 1 1 1 Rigshospitalet, Afdeling for kæbekirurgi 2 1 1 2 1 Aarhus Universitetshospital, Tand-, mund- og kæbekirurgisk afdeling 1 2 1 1 2 Odense Universitetshospital, Kæbekirurgisk afdeling 1 1 2 1 1 Aalborg Universitetshospital, Kæbekirurgisk afdeling 1 1 1 1 1 I alt 6 6 6 6 6 Hvilken uddannelseskapacitet anbefaler I for perioden 2025-2029, og med hvilken begrundelse?

Det vurderes, at der på sigt skal uddannes i alt mindst 6 yderligere specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi for at undgå fremtidig tandlægemangel.

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel – tandplejere

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter tandplejere?

Tandlægeforeningens undersøgelse blandt private klinikker viste, at der var en forgæves rekrutteringsrate på 52%, hvilket betyder, at over halvdelen af de stillinger som private klinikker har ønsket besat, ikke er lykket.

I 2022 viste en undersøgelse foretaget af Tandlægeforeningen, at 37% af kommunerne havde haft svært ved at rekruttere tandplejere.

Spørgsmål 2: Er der særlige kommunale og/eller regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter tandplejere, som de kommende anbefalinger skal tage højde for?

Andelen af klinikker, som oplever udfordringer med at rekruttere tandplejere, er nogenlunde lige over hele landet, dog størst i Region Syddanmark. Det viser Tandlægeforeningens undersøgelse blandt private klinikker.

Flere uddannelsessteder for tandplejere fx SDU kunne hjælpe til en bedre regional fordeling af arbejdskraft.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter tandplejere de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 4 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

Tandlægeforeningen vurderer, at efterspørgslen på tandplejere stiger som forventet. Baggrunden er et voksende antal ældre, der har egne tænder, og derfor har et øget behov for forebyggende behandling som følge af aldersbetinget orale forandringer og generel funktionsnedsættelse. Dog vil behovet for tandplejere ikke stige proportionalt med antallet af ældre, da flere ældre vil være komplekse patienter, der skal behandles af eller i samarbejde med tandlæger.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for tandplejere? Spørgsmål vedrørende dimensionering - tandplejere

Det vurderes, at befolkningens generelle sundhed vil få indflydelse på behovet for tandplejere samt stigningen i forbruget af sodavand og energidrikke og nikotin produkter vil give enorme udfordringer for tandsundheden. Her kan landets tandplejere bidrage med en forebyggende indsats i samarbejde med tandlægerne.

Spørgsmål 5: Uddannelses- og Forskningsministeriet vurderer, at der fremadrettet vil blive uddannet 150 tandplejere årligt, jf. Bilag 1 i Tandplejeprognose 2023-2045. Hvor mange tandplejere anbefaler I bør uddannes fremadrettet årligt, og med hvilken begrundelse?

Tandlægeforeningen anbefaler, at der bliver uddannet minimum 150 tandplejere årligt og gerne flere, da mange arbejder på nedsat tid.

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel - kliniske tandteknikere

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter kliniske tandteknikere?

Tandlægeforeningen oplever, at den nuværende balance er god.

Spørgsmål 2: Er der særlige kommunale og/eller regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter kliniske tandteknikere, som de kommende anbefalinger skal tage højde for?

Tandlægeforeningen oplever ikke særlige udfordringer hverken kommunalt eller regionalt.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter kliniske tandteknikere de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 5 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

Tandlægeforeningen vurderer, at efterspørgslen passer med udbuddet.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for kliniske tandteknikere? Spørgsmål vedrørende dimensionering – kliniske tandteknikere

Se ovenstående.

Afslutningsvis vil Tandlægeforeningen gøre opmærksom på, at den ulighed i sundhed, som er stigende i samfundet, kan være en afgørende faktor for dimensioneringen af tandlæger, herunder også specialtandlæger.

Tandlægeforeningen stiller sig gerne til rådighed for en dialog, hvor vi kan uddybe vores betragtninger.

Med venlig hilsen

Susanne Kleist
Formand, tandlæge mTF

Med venlig hilsen

Susanne Kleist, tandlæge mTF
Formand

Isabel Brandt Jensen
Direktør